

ПОЧАТКОВА ШКОЛА

УДК 373.3.091.3:7

FEATURES OF AN INTEGRATED APPROACH TO TEACHING THE CONTENT OF THE ARTS EDUCATIONAL FIELD IN PRIMARY SCHOOL

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ЗМІСТУ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Анатолій Роздимаха

кандидат педагогічних наук, доцент
E-mail: anatoly.rozdymakha@gmail.com
ORCID 0000-0003-2399-5429
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Anatoly Rozdymakha

Ph.D in Pedagogy, Associate Professor,
E-mail: anatoly.rozdymakha@gmail.com
ORCID 0000-0003-2399-5429
SHEI "Donbas State Pedagogical
University", Ukraine

Євген Роздимаха

доктор філософії (PhD),
старший викладач
E-mail: yevhen.rozdymakha@gmail.com
ORCID 0000-0002-0158-3207
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Україна

Yevhen Rozdymakha

Doctor of Philosophy (PhD),
Senior Teacher
E-mail: yevhen.rozdymakha@gmail.com
ORCID 0000-0002-0158-3207
SHEI "Donbas State Pedagogical
University", Ukraine

ABSTRACT

Modernization transformations of the primary education system of Ukraine, which are enshrined in the Concept of the "New Ukrainian School" (NUS), have actualized the need to update the content of the organization of the educational process based on an integrated approach. This approach is focused on the formation of key competencies and cross-cutting skills of primary education students in accordance with their age and individual psychophysiological characteristics and educational needs. It has been established that the system of interaction of various types of art in the pedagogical process of artistic and aesthetic training and education is of great importance in the process of integrating students' artistic knowledge, as one of the leading principles of art education. It acts as a specific form of involving children in the knowledge of art, which involves the ability to interpret works of art and understand their content. Art is based on the synthesis of individual types of creative activity, which is reflected in the figurative and symbolic nature of works of art, their origin, artistic techniques and patterns of construction.

Analysis of the age characteristics of primary school students shows that the educational process in primary school, in accordance with the concept of the "New Ukrainian School", is focused on the formation of general cultural and moral and ethical values using a competency-based approach. Cultural competence is realized through the involvement of students in various types of artistic activity.

The priority of the pedagogical work of an art teacher is to create a personally oriented environment that promotes the spiritual development and social adaptation of students. Artistic activity provides the accumulation of aesthetic impressions, expansion of the repertoire and acquisition of experience in creative activity, which allows for the transition from play to educational activity. The key task of primary education is the formation of the ability to self-study as a basic competency that ensures the educational progress of the child.

Key words: *education, primary school, art educational field, integration, integrated approach.*

Актуальність теми. Модернізаційні зміни системи початкової освіти в Україні, зумовлені викликами сучасного суспільства та закріплені у Концепції «Нова українська школа» (НУШ) (2016 р.), актуалізували необхідність оновлення змісту та організації освітнього процесу. Основою реформування виступає інтегрований підхід, спрямований на формування ключових компетентностей і наскрізних умінь учнів, що відповідають їхнім віковим та індивідуальним психофізіологічним особливостям. Такий підхід забезпечує не лише засвоєння знань, але й їх практичне застосування, розвиток здатності до самоосвіти, критичного мислення, творчості та формування ціннісних орієнтацій.

Концепція «Нова українська школа» (НУШ) (2016 р.), визначає головну мету початкової освіти як створення комфортного освітнього середовища, у якому дитина отримує не лише академічні знання, а й навички, необхідні для життя у сучасному світі. Серед ключових положень реформування виокремлюються: педагогіка партнерства, що передбачає співпрацю між учителем, учнем і батьками; орієнтація на особистісний розвиток дитини; виховання на цінностях; формування мотивації до навчання та забезпечення психологічного комфорту. Важливим чинником є також оновлення структури освітнього процесу, що передбачає інтеграцію змісту навчальних предметів, використання міждисциплінарних зв'язків та створення сучасного освітнього середовища, яке стимулює пізнавальну активність учнів. Модернізація початкової освіти в Україні у межах Концепції НУШ спрямована на формування цілісної особистості, здатної до самостійного мислення, творчої діяльності та відповідального ставлення до власного розвитку. Вона поєднує традиційні цінності з інноваційними підходами, забезпечуючи гармонійний баланс між знаннями, уміннями та життєвими компетентностями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формування духовного світу, психічної сфери та інтелекту особистості на сучасному етапі розвитку суспільства визначається одним із ключових завдань початкової освіти. У цьому контексті підвищуються вимоги до організації навчання учнів у межах інтегрованого курсу «Мистецтво», який виступає важливим інструментом розвитку естетичної культури та творчих здібностей здобувачів початкової освіти. Залучення учнів до мистецтва, зокрема до сприймання музичних творів, розглядається як одне з провідних системоутворюючих завдань педагогічної діяльності.

Цей процес актуалізує низку принципово важливих напрямів роботи

вчителя: від професійно-виконавчих аспектів, що забезпечують якісне ознайомлення дітей із мистецькими творами, до виховних і художньо-просвітницьких, спрямованих на формування ціннісних орієнтацій та розвиток емоційно-естетичної сфери школярів. Інтегрований курс «Мистецтво» виконує функцію не лише навчальну, але й виховну, адже він сприяє гармонійному поєднанню знань, умінь та емоційного досвіду учнів.

Проблема особливостей інтегрованого підходу до викладання змісту мистецької освітньої галузі у початковій школі постає предметом особливого розгляду в основних законодавчих документах: Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття.) (2018 р.), Законах України «Про освіту» (2021 р.), «Про позашкільну освіту» (2020 р.), Концепції «Нова українська школа» (2016 р.), Концепції «Розвитку освіти України на період 2015 – 2025 роки (2014 р.).

Теоретичні та методологічні аспекти особливостей інтегрованого підходу до викладання змісту мистецької освітньої галузі у початковій школі розглянуто в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених (О. Антонова, О. Ващук, Т. Вільчанська, Н. Гречаник, В. Желанова, В. Жуков, К. Завалко, Л. Масол, В. Орехова, С. Пішун, М. Семко, О. Стріхар, Ch. Leonhard).

Особливе значення має формування здатності дітей до естетичного сприймання, що передбачає розвиток умінь аналізувати художні образи, усвідомлювати їхній зміст та емоційний вплив. У цьому контексті педагог виступає не лише як носій знань, але й як культурний посередник, який забезпечує взаємозв'язок між мистецьким досвідом учнів та загальнолюдськими цінностями. Інтегрований курс «Мистецтво» стає важливим чинником формування цілісної особистості, здатної до творчої самореалізації та духовного розвитку.

Формулювання цілей (мета) статті, постановка завдання. Мета статті полягає в розкритті наукового апарату дослідження проблеми особливостей інтегрованого підходу до викладання змісту мистецької освітньої галузі у початковій школі

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інноваційні зміни в мистецькій освіті значною мірою залежать від творчої діяльності вчителя, який оновлює зміст і форми навчання, впроваджує нові педагогічні підходи та забезпечує розвиток мистецької компетентності учнів. Така діяльність передбачає високий рівень педагогічної творчості та здатність трансформувати традиційні методики відповідно до сучасних вимог.

Сучасна соціокультурна дійсність постає як складний і багат шаровий феномен, що поєднує у собі суперечливі тенденції та нові виклики. Її своєрідність полягає в тому, що суспільство стикається з факторами, які раніше не були притаманні людському розвитку, і тому їхнє значення ще потребує глибокого осмислення. Ці нові умови створюють атмосферу невизначеності, але водночас відкривають простір для пошуку нових моделей взаємодії та розвитку.

Виниклі останнім часом труднощі у різних сферах діяльності людини – від освітньої системи до культурних практик – значною мірою є наслідком рішень, ухвалених на державному рівні без достатнього врахування реальних потреб

суспільства. Непродумані та неадекватні заходи в галузі освіти стали катализатором проблем, які лише поглибили існуючі суперечності. Це призвело до того, що освітня сфера, замість того щоб бути рушійною силою розвитку, часто перетворюється на джерело нових викликів. Внутрішні соціальні процеси значною мірою зумовлені зовнішніми трансформаціями, природа та закономірності яких перебувають на етапі наукового осмислення. Виявляється принципова відмінність між завданнями культури, спрямованими на утвердження морально-ціннісних орієнтирів, та завданнями цивілізації, орієнтованої на технологічну й управлінську оптимізацію спільного існування.

У цьому контексті актуалізується феномен «культурної недбалості», що проявляється як системний вплив на психіку індивіда через політичні практики, засоби масової інформації, масову культуру, ідеологічний та релігійний фанатизм, а також ринкові механізми. Наслідком є редукція культурних і моральних засад, звуження мовленнєвого інструментарію, деградація когнітивних процесів та зниження адаптивного потенціалу особистості. Тому у сучасних умовах європейських трансформацій інтеграційні процеси стають визначальним чинником розвитку науки, освіти та суспільства загалом. В українській системі освіти інтеграція розглядається як стратегічний напрям модернізації, а в мистецькій галузі – як ключовий принцип формування художніх знань здобувачів початкової освіти.

Ефективність інтегративного освітнього процесу залежить від створення інноваційного середовища в педагогічному колективі. Це передбачає підвищення психолого-педагогічної компетентності вчителів, формування інтегрованого освітнього простору, використання інтелектуальних карт у плануванні та активну взаємодію всіх учасників освітнього процесу (Вільчанська, 2019).

Для того щоб художня творчість органічно увійшла у життя дитини, необхідним є її особистісне засвоєння системи культурно-моральних цінностей та набуття практичного досвіду у сфері художньої діяльності. Реалізація цього завдання можлива лише за умови поступового, системного та безперервного включення дітей у відповідні процеси, починаючи з раннього віку. Успішність значною мірою залежить від навчальних програм, за якими здійснюється освітній процес, а також від структури та змісту уроків, що визначається професійною діяльністю педагога.

Водночас ефективність роботи вчителя з учнями можлива лише за умови його власного усвідомлення цілісності та єдності процесу художньої освіти й виховання. Це передбачає інтеграцію як у горизонтальному вимірі – в межах кожної теми та окремих блоків річної програми, так і у вертикальному – під час переходу від одного ступеня навчання до іншого, від класу до класу. Такий підхід забезпечує неперервність і системність формування художньої культури учнів, сприяючи гармонійному розвитку їхньої особистості.

За В. Желановою (2020), інтеграція як взаємодія елементів певної системи набуває особливої ваги в умовах глобалізації та євроінтеграції. Вона підкреслює, що в українському освітньому просторі провідною є парадигмальна інтеграція, яка поєднує ідеї різних освітніх парадигм – особистісної, когнітивної, смислової, рефлексивної. Інтеграційні процеси також пов'язані з поліпідхідністю, що

передбачає синтез положень системного, діяльнісного, аксіологічного, контекстного, компетентнісного та інших наукових підходів.

Всебічний гармонійний розвиток особистості дитини здійснюється через активну діяльність, емоційне задоволення, захоплення творчим процесом, а також завдяки живому слову, звуковим образам, кольорам, формам, ритмам і рухам. Важливо, щоб ці елементи виникали безпосередньо перед очима дітей у реальних явищах, по можливості завдяки їхнім власним зусиллям та діям. Значну роль у цьому процесі відіграє взаємозв'язок із природним середовищем, близьким і зрозумілим дітям, а також із національними та народними художніми традиціями, звичаями, історією рідного краю та його культурними пам'ятками, що становлять невід'ємну складову загальнолюдських надбань світової культури й мистецтва.

Дослідження К. Завалко (2020) засвідчує, що значна частина вчителів музики поки що не готова повною мірою реалізовувати інноваційні підходи через недостатню методичну підтримку. Автор пропонує синергетичну концепцію музичного навчання, яка розглядає музичну освіту як цілісну систему, що забезпечує ефективне музичне виховання та створює підґрунтя для нових педагогічних технологій.

М. Семко (2018) підкреслює, що музика є універсальним засобом пізнання закономірностей художньої творчості. Музична інтонація, на його думку, відображає загальні принципи художньої виразності, що дозволяє встановлювати зв'язки між різними видами мистецтва – музикою, живописом, архітектурою, танцем. Це сприяє усвідомленню спільних засобів художньої мови та формуванню цілісного мистецького світогляду.

Сенсорне збагачення уявлень і дій, різноманітність почуттів та відчуттів, активна участь дітей у творчих подіях, залучення різних аспектів життя та навколишнього світу, а також різних граней кожного виду мистецтва формують основу художнього розвитку. Важливим чинником є духовне напруження, піднесення та витонченість духовних потреб і інтересів дітей, їхніх емоційних переживань. Саме це визначається як найвища мета поліхудожнього розвитку здобувачів початкової освіти, що забезпечує гармонійне поєднання естетичного, морального та інтелектуального становлення особистості.

Не менш важливим чинником є зміни у сфері сімейного виховання та формування ціннісних орієнтацій. Трансформація родинних стосунків, переосмислення моральних і культурних уявлень створюють підґрунтя для появи нових соціальних проблем. Вони проявляються у кризі традиційних цінностей, у розмитості уявлень про виховання та ускладнюють процес формування гармонійної особистості. Таким чином, сучасна соціокультурна ситуація є результатом взаємодії багатьох чинників – як зовнішніх, так і внутрішніх. Вона потребує не лише глибокого аналізу, а й вироблення нових стратегій, здатних забезпечити баланс між державними рішеннями, сімейними практиками та суспільними цінностями. Лише комплексний підхід може стати основою для подолання суперечностей і створення умов для стабільного розвитку.

У своїй концепції поліцентричної інтеграції, реалізованій у програмах курсу «Мистецтво» Л. Масол (2020), розглядає інтеграцію художніх знань як провідний принцип мистецької освіти. Вона підкреслює, що інтеграція

відображає особливості культури інформаційного суспільства та сприяє формуванню цілісного художнього мислення.

Інтеграційні процеси тісно пов'язані з розвитком мислення, яке ґрунтується на аналізі, синтезі, узагальненні, класифікації та перенесенні знань у нові ситуації. Згідно з теорією міжфункціональних зв'язків, інтелектуальний розвиток визначається рівнем інтегрованості пізнавальних процесів.

В. Орехова (2020) розглядає інтеграцію мистецтв у контексті створення трансмедійного освітнього середовища. Вона виділяє два напрями інтегративності:

– змістовий, що передбачає взаємодію різних видів мистецтва та їх вплив на розвиток творчого потенціалу учнів;

– технологічний, який забезпечує багатошаровість і варіативність освітніх проєктів. Інтеграція, за авторкою, сприяє глибшому переживанню мистецьких творів, розвитку уяви, образного мислення та формуванню зв'язку між знаннями й новими враженнями.

Інтегративний підхід розглядається як засіб розвитку музичних здібностей дітей (Стріхар, 2016). Автор пропонує індивідуальні програми музично-естетичного виховання та визначає принципи, що забезпечують ефективність цього процесу: емоційна насиченість занять, психологічний комфорт, добровільність участі, стимулювання творчого самовираження. Аналіз зарубіжних моделей музичного розвитку (Е. Жак-Далькроз, З. Кодаї, К. Орф, Ш. Сузукі) підтверджує важливість особистісно орієнтованого підходу.

Н. Гречаник і С. Пішун (2019) пропонують систему художньо-специфічних принципів інтегрованого навчання музики в початковій школі, серед яких: інтеграція суміжних мистецтв:

- співвіднесення інтеграції та диференціації,
- поліцентричність і поліфонічність,
- резонансний вплив мистецтва,
- духовне піднесення.

Ці принципи сприяють формуванню гармонійного світосприйняття та розвитку емоційно-ціннісної сфери учнів.

Міжпредметні зв'язки є важливим інструментом інтеграції в освіті. Вони дозволяють поєднувати знання з різних дисциплін і формувати комплексні вміння учнів. Для цього потрібно знаходити смислові відповідності між навчальними матеріалами різних предметів, планувати їх спільне використання та враховувати особливості сприйняття дітей за умови:

– об'єднання програмних матеріалів початкової школи, що мають творче, художнє та практичне спрямування;

– поєднання теоретичних знань і практичних дій (спостереження, створення задуму, моделювання, робота з кольорами, реалізація проєкту);

– навчання з урахуванням психофізіологічних особливостей дітей та їх права на самовираження;

– високий рівень професійної підготовки педагога.

В. Жуков (2020) у своєму дослідженні виділяє три рівні інтеграції в музичній освіті:

- точкова – на рівні окремих понять і визначень;
- блокова – взаємопроникнення тем і методів з різних галузей знань;
- комплексна – широкомасштабна інтеграція на культурологічному та світоглядному рівні.

О. Антонова та О. Ващук (2017) наголошують, що підготовка вчителя має орієнтуватися на реальні потреби школи. Вона повинна базуватися на інтегративному підході, а не лише на предметній логіці. Це особливо важливо для роботи з обдарованими учнями, адже інтегроване навчання допомагає розвивати їхні здібності.

Таким чином, інтеграція в освіті стає особливо актуальною в умовах глобалізації та євроінтеграції. Використання мистецтва як інструменту пізнання творчості є базою для формування художніх знань учнів і одним із головних принципів мистецької освіти.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Проведено дослідження напрямів реалізації стратегії інтеграції в сучасній освітній практиці, зокрема інтеграції художніх знань учнів початкової школи як одного з провідних принципів мистецької освіти. Аналіз здійснено на основі вивчення законодавчих та нормативно-правових документів загальноєвропейського та національного рівнів. Виявлено, що ключовим завданням розвитку мистецької освіти є формування духовного світу, психічної сфери та інтелекту особистості, що зумовлено зростанням вимог до навчання учнів початкової школи в межах інтегрованого курсу «Мистецтво». Залучення дітей до мистецтва, зокрема до сприймання художніх творів, визначається як одне з основних системоутворюючих завдань педагогічної діяльності.

Аналіз різних аспектів інтеграції в початковій освіті підтвердив, що інтеграція виступає провідним дидактичним принципом, а інтеграція художніх знань учнів визначається як один із ключових принципів мистецької освіти. Використання мистецтва як інструменту пізнання загальних закономірностей художньої творчості формує базову основу для засвоєння теоретичного рівня художніх знань учнів.

ДЖЕРЕЛА І ЛІТЕРАТУРА

Антонова, О. Є. & Ващук, О. В. (2017). Інтегративний підхід до побудови моделі формування готовності вчителів до розвитку академічної обдарованості учнів. *Професійна освіта в умовах інтеграційних процесів: теорія і практика* : зб. наук. праць. Ч. 1. 174–182.

Вільчанська, Т. В. (2019). Інтеграція теорії та практики із педагогами з метою практичного використання набутих знань, умінь і навичок. *Інтеграція як освітня стратегія модернізації дошкільної освіти* : збірник наукових праць. 9–14.

Гречаник, Н. & Пішун С. (2019). Художньо-специфічні принципи інтегрованого викладання музичного мистецтва в початковій школі. *Молодь і ринок*. 2 (169), 86-90. URL : <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/162826>

Желанова, В. В. (2020). Напрями реалізації стратегії інтеграції в сучасній освіті України. *Нові технології навчання*: зб. наук. праць. 94, 137–142.

Жуков, В. П. (2020). *Формування готовності майбутнього вчителя музичного мистецтва до інтегрованого навчання учнів основної школи*. (Дис. д-ра філософії). Харків, Україна: Нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди.

Завалко, К. В. (2020). *Інноваційне музичне навчання та розвиток музичних здібностей учня: навчально-метод. посібник*. К.: ЦНЛ.

Закон України «Про освіту» (у редакції від 01.01.2021). *Законодавство України / Верховна Рада України*: офіц. сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Концепція «Нова українська школа від 27 жовтня 2016 р. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>

Масол, Л. М. (2020). Інтеграція? Інтеграція. Інтеграція... Інтеграція! (Поліцентрична інтеграція змісту загальної мистецької освіти). *Мистецтво та освіта*. 1(95), 20–26.

Орехова, В. В. (2020). *Формування трансмедійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва початкової школи*. (Дис. канд. пед. наук. Слов'янськ, Україна: ДВНЗ «Донбаський держ. пед. ун-т».

Про Державну національну програму «Освіта» (Україна XXI століття): Постанова Кабінету Міністрів України; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text>

Про позашкільну освіту: Закон України від 22.06.2020. № 1841-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>

Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні. *Проект концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років*. URL: <http://www.mon.gov.ua/ua/prviddil/1312/1390288033/1414672797/>

Семко, М. І. (2018). Інтегрований підхід до викладання предметів художньо-естетичного циклу. *Молодий вчений*. № 5(2), 122–126. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/5.2/24.pdf>

Стріхар, О. І. (2016). *Теоретико-методичні засади підготовки вчителя до формування творчих здібностей школярів в умовах інтеграції музичного навчання*. (Дис. д-ра пед. наук). Київ, Україна: Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова.

Leonhard, Ch. (2020). *Foundations and Principles of Music Education*. New York : McGraw-Hill, 432 p.

REFERENCES

Antonova, O. Ye. & Vashchuk, O. V. (2017). Intehratyvnyi pidkhid do pobudovy modeli formuvannia hotovnosti vchyteliv do rozvytku akademichnoi obdarovanosti uchniv [An integrative approach to building a model for forming teachers' readiness to develop students' academic talent]. *Profesiina osvita v umovakh intehratsiinykh protsesiv: teoriia i praktyka : zb. nauk. prats. Ch. 1*. 174–182. [in Ukrainian].

Vilchanska, T. V. (2019). Intehratsiia teorii ta praktyky iz pedahohamy z metoiu praktychnoho vykorystannia nabutykh znan, umin i navychok [Integration of theory and practice with teachers for the purpose of practical use of acquired knowledge, skills and abilities]. *Intehratsiia yak osvithnia stratehiia modernizatsii doshkilnoi osvity : zbirnyk naukovykh prats*. 9–14. [in Ukrainian].

Hrechanyk, N. & Pishun S. (2019). *Khudozhno-spetsyfichni pryntsypy*

intehrovanoho vykladannia muzychnoho mystetstva v pochatkovii shkoli [Art-specific principles of integrated teaching of music in primary school]. *Molod i rynek*. 2 (169), 86-90. URL : <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/162826> [in Ukrainian].

Zhelanova, V. V. (2020). Napriamy realizatsiia stratehii intehratsii v suchasni osviti Ukrainy [Directions of implementation of the integration strategy in modern education in Ukraine]. *Novi tekhnolohii navchannia: zb. nauk. prats.* 94, 137–142. [in Ukrainian].

Zhukov, V. P. (2020). *Formuvannja ghotovnosti majbutnjogho vchytelja muzychnogho mystectva do intehrovanoogo navchannja uchniv osnovnoji shkoly* [Formation of the readiness of the future music teacher for the integrated education of primary school students]. (PhD Dissertation). Kharkiv, Ukraïna: Nac. ped. un-t im. Gh. S. Skovorody. [in Ukrainian].

Zavalko, K. V. (2020). *Innovacijne muzychne navchannja ta rozvytok muzychnykh zdibnostej uchnja*. [Innovative musical education and development of the student's musical abilities]: navchaljno-metod. posibnyk. K.: CNL. [in Ukrainian].

Zakon Ukraïny «Pro osvitu» (u redakciji vid 01.01.2021) [Law of Ukraine "On Education" (as amended from 01.01.2021)]. *Zakonodavstvo Ukraïny / Verkhovna Rada Ukraïny: ofic. sajт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].

Koncepcija «Nova ukraïnsjka shkola vid 27 zhovtnja 2016 r. [Concept "New Ukrainian school from October 27, 2016]. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html> [in Ukrainian].

Masol, L. M. (2020). Intehratsiia? Intehratsiia. Intehratsiia... Intehratsiia! (Politsentrychna intehratsiia zmistu zahalnoi mystetskoi osvity) [Integration? Integration. Integration... Integration! (Polycentric integration of the content of general art education)]. *Mystetstvo ta osvita*. 1(95), 20–26. [in Ukrainian].

Orjekhova, V. V. (2020). *Formuvannja transmedijnoji kompetentnosti majbutnikh uchyteliv muzychnogho mystectva pochatkovoji shkoly* [Formation of transmedia competence of future primary school music teachers]. (PhD Dissertation). Slov'jansjk, Ukraïna: DVNZ «Donbasjkyj derzh. ped. un-t». [in Ukrainian].

Pro Derzhavnu nacionaljnu prohramu «Osvita» (Ukraïna XXI stolittja) [About the State National Program "Education" (21st century Ukraine)]: *Postanova Kabinetu Ministriv Ukraïny*. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

Pro pozashkiljnu osvitu: Zakon Ukraïny vid 22.06.2020. [On extracurricular education: Law of Ukraine dated 06.22.2020.]: # 1841-III. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text> [in Ukrainian].

Pro spryjannja socialjnomu stanovlennju ta rozvytku molodi v Ukraïni [About promoting the social formation and development of youth in Ukraine]: *Proekt koncepciji rozvytku osvity Ukraïny na period 2015–2025 rokiv*. URL:<http://www.mon.gov.ua/ua/prviddil/1312/1390288033/1414672797/> [in Ukrainian].

Semko, M. I. (2018). Intehrovanyi pidkhid do vykladannia predmetiv khudozhno-estetychnoho tsykladu [An integrated approach to teaching subjects of the artistic and aesthetic cycle]. *Molodyi vchenyi*. № 5(2), 122–126. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/5.2/24.pdf> [in Ukrainian].

Strikhar, O. I. (2016). *Teoretyko-metodychni zasady pidghotovky vchytelja do formuvannja tvorchykh zdibnostej shkoljariv v umovakh intehraciji muzychnogho*

navchannja [Theoretical and methodological principles of teacher training for the formation of creative abilities of schoolchildren in the conditions of integration of music education]. (Doctoral dissertation). Kyjiv, Ukraїna: Nac. ped. un-t im. M.P. Draghomanova. [in Ukrainian].

Leonhard, Ch. (2020). Foundations and Principles of Music Educations NewYork : McGraw-Hill, 432 p. [in USA].

АНОТАЦІЯ

Модернізаційні трансформації системи початкової освіти України, які закріплені в Концепції «Нова українська школа» (НУШ), актуалізували потребу оновлення змісту організації освітнього процесу на основі інтегрованого підходу. Такий підхід орієнтований на формування ключових компетентностей та наскрізних умінь здобувачів початкової освіти відповідно до їхніх вікових та індивідуальних психофізіологічних характеристик і освітніх запитів. Встановлено, що важливе значення у процесі інтеграції художніх знань учнів, як одного з провідних принципів мистецької освіти, має система взаємодії різних видів мистецтва в педагогічному процесі художньо-естетичного навчання та виховання. Вона виступає специфічною формою залучення дітей до пізнання мистецтва, що передбачає здатність інтерпретувати художні твори та усвідомлювати їх зміст. Мистецтво ґрунтується на синтезі окремих видів творчої діяльності, що знаходить відображення в образно-символічній природі мистецьких творів, їх походженні, художніх прийомах та закономірностях побудови.

Аналіз вікових особливостей здобувачів початкової освіти засвідчує, що освітній процес у початковій школі відповідно до концепції «Нової української школи» зорієнтований на формування загальнокультурних та морально-етичних цінностей із застосуванням компетентнісного підходу. Культурна компетентність реалізується через залучення учнів до різних видів мистецької діяльності.

Пріоритетом педагогічної роботи вчителя мистецьких дисциплін є створення особистісно орієнтованого середовища, яке сприяє духовному розвитку та соціальній адаптації учнів. Художня діяльність забезпечує накопичення естетичних вражень, розширення репертуару та набуття досвіду творчої активності, що дозволяє здійснити перехід від ігрової до навчальної діяльності. Ключовим завданням початкової освіти є формування здатності до самостійного навчання як базової компетенції, що забезпечує освітній поступ дитини.

Ключові слова: *освіта, початкова школа, мистецька освітня галузь, інтеграція, інтегрований підхід.*